

OPERATIVNO DELOVANJE OBČINSKEGA ŠTABA CIVILNE ZAŠČITE MEŽICA V PRVEM VALU ŠIRJENJA EPIDEMIJE COVIDA-19: ŠTUDIJA PRIMERA

OPERATIONAL ACTIVITIES OF THE MEŽICA MUNICIPAL CIVIL PROTECTION STAFF DURING THE FIRST WAVE OF THE COVID-19 PANDEMIC: A CASE STUDY

Nenad Donau

Občina Mežica, Občinski štab Civilne zaščite Mežica, Trg Svobode 1, Mežica, zunanji strokovni sodelavec za področje zaščite in reševanja, nicktaylor64@gmail.com

Povzetek

Prispevek obravnava operativno delovanje in dejavnosti, ki jih je izvajal Občinski štab Civilne zaščite Mežica v prvem valu širjenja epidemije oziroma pandemije covid-19 (13. 3.–30. 5. 2020). Občinski štab Civilne zaščite Mežica je bil dejaven že pred aktiviranjem Državnega načrta zaščite in reševanja ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh, verzija 1.0. Izvajali smo dejavnosti v povezavi z zagotavljanjem nujne zdravstvene oskrbe ljudi in živali, nastanitvijo in oskrbo zbolelih ter ogroženih prebivalcev s pitno vodo, hrano, zdravili in drugimi osnovnimi življenjskimi potrebščinami, zagotavljanjem delovanja nujne komunalne infrastrukture, pravilnim ravnanjem z odpadki in odplakami ter pravilnim ravnanjem s posmrtnimi ostanki. Organizirali in izvajali smo naloge na področju zagotavljanja osnovnih pogojev za življenje, na področju pomoči ogroženim in prizadetim prebivalcem ter pri osebni in vzajemni zaščiti. Pri izvajanju dejavnosti smo upoštevali načela zakonitosti, previdnosti, prednosti, postopnosti pri uporabi sil in sredstev, obveznega opravljanja odločitev, javnosti in brezplačne pomoči.

Abstract

This paper addresses the operational activities carried out by the Mežica Municipal Civil Protection Staff during the first wave of the Covid-19 epidemic or pandemic (13 March – 30 May 2020). The Mežica Municipal Civil Protection Staff were active even before the National Disaster Response Plan for the Occurrence of an Epidemic or Pandemic of a Communicable Disease in Humans, Version 1.0, was activated. We carried out the following: activities for the provision of emergency medical assistance to people and animals; the provision of accommodation; the provision of supplies of drinking water, food, medication and other basic necessities of life to inhabitants who had fallen ill or were at risk; ensuring the operation of emergency communal infrastructure; ensuring adequate waste and wastewater management; and the proper handling of mortal remains. We organized and carried out tasks in the provision of basic living conditions, and assisted the inhabitants at risk and the affected inhabitants in the area of personal and mutual protection. In carrying out these activities, we followed the principle of precaution, the principle of priority, the step-by-step principle in the use of forces and resources, the principle of mandatory enforcement of decisions, the principle of publicity, and the principle of free-of-charge aid.

Uvod

V prispevku predstavljamo operativno delovanje in dejavnosti, ki jih je izvajal Občinski štab civilne zaščite Mežica (v nadaljevanju OŠCZ Mežica) v prvem valu širjenja epidemije oziroma pandemije koronavirusa (13. 3.–30. 5. 2020). Avtor prispevka je član OŠCZ Mežica in je neposredno izvajal dejavnosti za preprečevanje širjenja epidemije. Uporabljeni so bili primarni viri podatkov, deskriptivna metoda in metoda študije primera. Gre za metodo kvalitativnega raziskovanja.

V prvem delu prispevka pojasnujemo uporabljene pojme in izraze, kot so »štab civilne zaščite«, »epidemija nalezljive bolezni« in »študija primera«. V drugem delu prispevka bomo predstavili dejavnosti OŠCZ Mežica, in sicer zagotavljanje ter oskrbo ranljivih skupin prebivalstva s hrano, zdravili in osnovnimi življenjskimi potrebščinami, delovanje sistema radijskih zvez ZA-RE, komuniciranje med člani OŠCZ Mežica, delo z mediji, sporočila za javnost, obveščanje občanov, širjenje in razdeljevanje pralnih zaščitnih mask, sodelovanje s sosednjimi občinami in čezmejno sodelovanje, logistiko, izvajanje prevozov in razdeljevanje paketov

s humanitarno pomočjo. V tretjem delu prispevka bomo predstavili ugotovljene prednosti in pomanjkljivosti, predloge za nadaljnje delo oziroma predloge za izboljšave v vseh fazah (med pripravo, odzivom in ukrepanjem).

Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (ZVNDN, 2006) v 87. členu določa, da se štab civilne zaščite vzpostavi za strokovno pomoč pri vodenju ter za opravljanje drugih operativno-strokovnih nalog zaščite, reševanja in pomoči. Delo štaba vodi poveljnik Civilne zaščite RS, v njegovi odsotnosti pa namestnik poveljnika. Štab ima določeno število članov, ki se imenujejo iz vrst strokovnjakov in predstavnikov tistih organov, organizacij ter služb, ki sodelujejo pri zaščiti, reševanju in pomoči, skladno z načrti zaščite in reševanja. V regijskih štabih civilne zaščite in v Štabu Civilne zaščite RS sodelujejo tudi predstavniki Policije in Slovenske vojske.

Zakon o nalezljivih boleznih (ZNB, 2006) epidemijo opredeljuje kot pojav nalezljive bolezni, ki po času in kraju nastanka ter številu prizadetih oseb presega običajno stanje in je zato nujno takojšnje ukrepanje. Epidemijo nalezljive bolezni in okuženo ali ogroženo območje razglasi oziroma določi minister za zdravje. Kadar je okuženo ali ogroženo območje celotne Republike Slovenije, epidemijo razglasi Vlada Republike Slovenije.

Mesec in Rode (2009) opredeljujeta študijo primera kot pristop pri celovitem raziskovanju pojavov, procesov in postopkov s preučevanjem posameznih primerov. O primeru zberemo podatke iz različnih virov in z raznovrstnimi metodami.

Dejavnosti Občinskega štaba Civilne zaščite Mežica

OŠCZ Mežica je bil aktiven že pred razglasitvijo epidemije covid-19, prav tako smo posamezne dejavnosti za zagotavljanje varnosti in organizacijo vseh nujnih dejavnosti izvajali že pred razglasitvijo epidemije.

Pri izvedbi nalog smo se ukvarjali z zagotavljanjem nujne zdravstvene oskrbe ljudi in živali, nastanitvijo in oskrbo zbolelih ter ogroženih prebivalcev s pitno

vodo, hrano, zdravili in drugimi osnovnimi življenjskimi potrebščinami ter zagotavljanjem delovanja nujne komunalne infrastrukture (pravilno ravnanje z odpadki in odplakami, pravilno ravnanje s posmrtnimi ostanki).

Naloge smo izvajali na teh področjih:

- zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje,
- pomoč ogroženim in prizadetim prebivalcem,
- osebna in vzajemna zaščita.

Še pred razglasitvijo epidemije covid-19 je OŠCZ Mežica za prostovoljno gasilsko društvo Mežica (v nadaljevanju PGD Mežica) zagotovil zaščitno opremo, sredstvo za razkuževanje Ekocid in zaščitne rokavice iz nitrila, saj so lahko ob intervenciji gasilske enote na terenu prisotni tudi posamezniki, okuženi s koronavirusom, ki lahko okužbo prenesejo. Pripravljen je bil protokol dostopa v prostore PGD Mežica in ravnanja operativnih gasilcev PGD Mežica ob intervenciji. Član CZ Mežica je izvedel praktični prikaz postopka pravilne uporabe zaščitnega kombinezona Tyvek® DuPont. Operativne gasilce PGD Mežica smo seznanili s pravilnim postopkom priprave razkužila Ekocid.

13. marca 2020 je bil aktiviran državni načrt Zaščite in reševanja ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh (Vlada Republike Slovenije, 2016). Izvedli smo delni sklic OŠCZ Mežica in začeli izvajati operativne naloge določenih z načrti Zaščite reševanja in pomoči v Občini Mežica. Poveljnik OŠCZ Mežica je izdal več odredb, ki so prikazane v preglednici 1.

Župan Občine Mežica je 20. marca 2020 izdal sklep št. 166-0001/2020-7/1 o prepovedi uporabe otroških igral, fitnessov na prostem, otroških igrišč, klopi in druge urbane opreme na celotnem območju Občine Mežica.

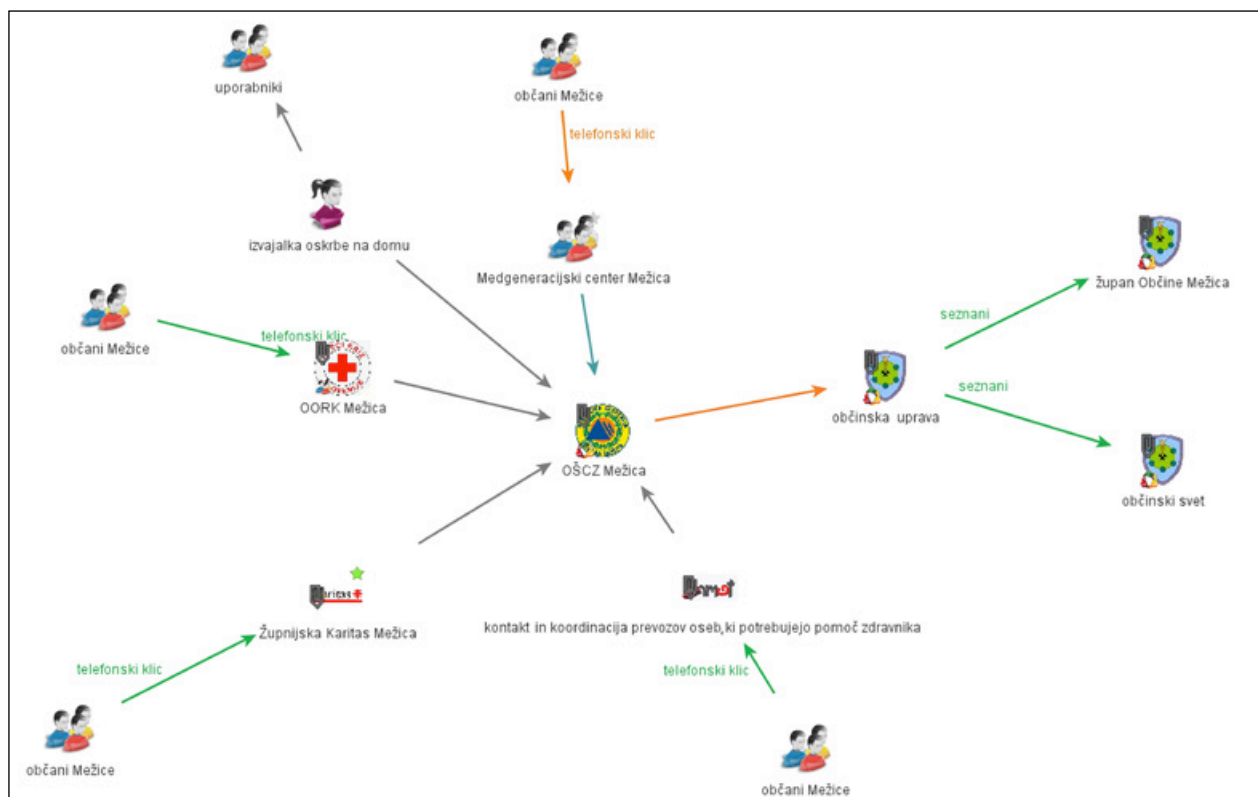
Komunala Mežica d. o. o. je 20. marca pripravila obvestila in namestila table o prepovedi uporabe otroških igral, fitnessov na prostem, otroških igrišč, klopi in druge urbane opreme na celotnem območju Občine Mežica. Z označevalnim trakom so označili območja prepovedi.

Aprila smo naprej izvajali naloge na področjih zagotavljanja osnovnih pogojev za življenje, pomoči ogroženim in prizadetim prebivalcem, osebne in vzajemne zaščite.

Zap. št.	Vrsta objave	Vsebina in številka odredbe	Datum
1	Odredba	Aktiviranje sil za ZIR, št. 846-0004/2020-1	13. 3. 2020
2	Odredba	Izvajanje nalog društva, humanitarne organizacije, št. 846-0004/2020-2	13. 3. 2020
3	Odredba	Izvajanje nalog sil za ZIR, št.846-004/2020-3	13. 3. 2020
4	Odredba	Posebna pooblastila poveljnika OŠCZ Mežica, št. 846-0004/2020-4	13. 3. 2020
5	Odredba	Objava nujnih sporočil v sredstvih javnega obveščanja, št. 846-0004/2020-5	13. 3. 2020

Preglednica 1: Izdane odredbe poveljnika OŠCZ Mežica (vir: N. Donau)

Table 1: Orders issued by the Mežica Municipal Civil Protection Staff Commander (Source: N. Donau)

Slika 1: Pretok informacij pri oskrbi ranljivih skupin prebivalstva (vir: N. Donau)
 Figure 1: Information flow in the care of vulnerable groups of inhabitants (Source: N. Donau)

1. aprila so pripadniki CZ Mežica izvajali preventivne dejavnosti pred trgovinama Tuš Mežica in Mercator Mežica. 3. aprila smo v skladišču URSZR – izpostava Slovenj Gradec prejeli kirurške zaščitne maske, razkužilo Ekocid in razkužilo za roke Denzikim. Med 4. in 6. aprilom smo po gospodinjstvih v Občini Mežica razdeljevali zaščitne pralne maske. Pripravili in objavili smo sporočila za objavo na spletni strani Občine Mežica (navodila za potnike na mejnih prehodih in vstopnih točkah, sporočilo občanom o kontaktni številki policije za vprašanja glede omejitve gibanja). Poveljnik OŠCZ Mežica je na terenu opravil ogled stanja in preveril spoštovanje sprejetih odlokov ter odredb glede preprečevanja širitve epidemije koronavirusa covid-19. 7. in 8. aprila je pripadnik CZ Mežica na razdelilnem mestu Župnijske Karitas Mežica opravljal preventivne dejavnosti. Gasilca Koroškega gasilskega zavoda Ravne na Koroškem sta izvedla dezinfekcijo dveh osebnih vozil. Objavili smo sporočilo za javnost glede psihosocialne pomoči za prebivalstvo. 14. aprila smo v skladišču URSZR – izpostava Slovenj Gradec prejeli kirurške maske in razkužilo za roke Denzikim. 15. aprila smo izvajali razdeljevanje pralnih zaščitnih mask in zaščitnih mask, ki jih je prispevala država. 17. aprila so prostovoljki Občinske organizacije Rdečega križa Mežica (v nadaljevanju: OORK Mežica), pripadnik CZ Mežica, poveljnik PGD Mežica in gasilec PGD Mežica razdeljevali pakete s humanitarno pomočjo. 13. maja smo iz skladišču URSZR – izpostava Slovenj Gradec prejeli kirurške zaščitne maske, ki smo jih razdelili (Osnovna šola Mežica, Vrtec Mežica, Vrtec Mali

koraki). Med 18. in 19. majem je pripadnik CZ Mežica zaradi prihoda učencev prve triade osnovne šole pred OŠ Mežica izvajal preventivne dejavnosti. 30. maja so delavci Komunale Mežica odstranili table o prepovedi uporabe otroških igral, fitnessov na prostem, otroških igrišč, klopi in druge urbane opreme na celotnem območju Občine Mežica.

Zagotavljanje in oskrba ranljivih skupin prebivalstva s hrano, zdravili ter osnovnimi življenjskimi potrebščinami

Za pomoč starejšim, invalidnim in bolnim, ki si sami niso mogli organizirati nakupa nujnih življenjskih potrebščin in zdravil oziroma se z njimi niso mogli oskrbeti sami ter za pomoč osebam, ki so nujno potrebovale tovrstno pomoč zaradi izolacije zaradi bolezni ali samoizolacije, smo vzpostavili enotno telefonsko številko, namenjeno sprejemanju klicev za najnujnejšo dostavo hrane, zdravil in higienskih pripomočkov.

Telefonsko številko smo vzpostavili tudi za organizacijo prevoza oseb do zdravnika. Določili smo koordinatorja izvedbe prevozov. Na spletni strani Občine Mežica sta bili objavljeni kontaktni številki OŠCZ Mežica, na katero so lahko občani, ki so potrebovali pomoč, poklicali 24 ur na dan in vse dni v tednu. Za komunikacijo z občani in

drugimi je bil na spletni strani Občine Mežica objavljen elektronski naslov: civilna.zascita@mezica.si.

Operativne dejavnosti na humanitarnem področju so izvajale prostovoljki OORK Mežica, izvajalka pomoči na domu in Župnijska Karitas Mežica. Na sliki 1 je prikazana shema pretoka informacij pri oskrbi ranljivih skupin prebivalstva.

OORK Mežica sta 26. marca OŠ Mežica in Vrtec Mežica donirala hrano, ki so jo razdelili ranljivim skupinam prebivalstva. 5. aprila je družina, ki ji je bila odrejena karantena, prejela paket humanitarne pomoči. 6. aprila je OORK Mežica Center šolskih in obšolskih dejavnosti Peca doniral živila. 8. aprila je bilo razdeljenih deset paketov humanitarne pomoči. 17. aprila je bilo razdeljenih 20 paketov humanitarne pomoči. Maja 2020 je bilo razdeljenih 15 paketov humanitarne pomoči. Od marca 2020 so s hrano in higienskimi pripomočki oskrbovali ranljivo osebo. S hrano in nakupom novih oblačil so pomagali družini, ki je utrpela škodo zaradi požara v stanovanjskem objektu. Na podlagi vloge OORK Mežica smo odprli poseben bančni račun, na katerega so lahko občani nakazali finančna sredstva za nakup osnovnih živil.

Sistem radijskih zvez, komuniciranje med člani OŠCZ Mežica

Komuniciranje med člani OŠCZ Mežica je potekalo po elektronski pošti in z mobilno telefonijo. Če bi bilo treba, bi lahko vzpostavili videokonference. Kot pomoč pri posameznih operativnih dejavnostih bi lahko uporabili sistem radijskih zvez ZA-RE. 11. aprila smo na več lokacijah na območju Občine Mežica izvedli preizkus radijskih zvez ZA-RE (repetitorja K-6, Uršlja gora, in K-13, Šumahov vrh in Veliki vrh). Uporabili smo pozivna znaka Mežica CZ 1 in Mežica CZ 2. O testu radijskih zvez je bil obveščen ReCO Slovenj Gradec. Ugotovili smo, da je bila radijska zveza prek K-6 na več lokacijah neuporabna (ocena slišnosti 1), na lokacijah Polena in Glančnik je bila uporabna (ocena slišnosti 4), prav tako je bila uporabna radijska zveza prek K-13.

Delo z mediji, sporočila za javnost, obveščanje občanov

OŠCZ Mežica je od začetka aktivacije po spletni strani Občine Mežica dejavno komuniciral z javnostjo (s prebivalci Občine Mežica in drugimi). Objavili smo 32 sporočil za javnost in različnih obvestil. V preglednici 2 so prikazana sporočila in obvestila za javnost.

Župan Občine Mežica je opravil telefonski intervju za regionalno radijsko postajo Koroški radio in intervju za regionalno televizijsko postajo VTV. Na regionalni radijski postaji Koroški radio so bila objavljena sporočila

za občane o pralnih zaščitnih maskah. Župan Občine Mežica je opravil intervju tudi za regionalno televizijsko postajo KOR TV.

Šivanje pralnih zaščitnih mask

Na pobudo vzgojiteljic Vrtca Mežica se je 23. marca organizirala in začela delovati skupina prostovoljk, ki so pripravljale material in šivale pralne zaščitne maske. Za usklajevanje in dobavo repromateriala ter prevoz pralnih mask na zbirno mesto je bil zadolžen član OŠCZ Mežica. Slika 2 prikazuje prostovoljko Matejo Smrtnik pri šivanju pralnih zaščitnih mask.

OŠCZ Mežica je objavil javni poziv za zbiranje blaga za izdelavo pralnih zaščitnih mask. Občani Mežice so se pozivu prijazno odzvali in pomagali zbrati dovolj blaga za izdelavo pralnih zaščitnih mask.

Slika 2: Šivanje pralnih zaščitnih mask (foto: J. Lešnik)
Figure 2: Sewing washable facemasks (Photo: J. Lešnik)

Razdeljevanje pralnih zaščitnih mask

2. aprila so pripadniki CZ Mežica začeli po ulicah oziroma domovih razdeljevati pralne zaščitne maske. Razdeljevanje je potekalo med 3. in 6. aprilom. Ker so se maske še vedno šivale, jih ob začetku razdeljevanja ni bilo mogoče razdeliti vsem gospodinjstvom naenkrat. Skupino 23 raznašalcev zaščitnih pralnih mask so sestavljali prostovoljci CZ Mežica.

Od 14. aprila so bile prebivalcem Mežice, ki zaščitnih mask še niso dobili, na voljo pralne zaščitne maske za večkratno uporabo ter kirurške zaščitne maske za enkratno uporabo.

Prebivalcem Občine Mežica so bile na voljo tudi zaščitne maske iz serviet Airlaid, ki smo jih prejeli od URSZR – izpostave Slovenj Gradec. Te maske smo razdeljevali na več lokacijah.

Zavedajoč se težavnosti preprečevanja širjenja okužb pri ranljivih skupinah prebivalstva smo, kljub pomanjkanju zaščitnih mask in drugih zaščitnih sredstev, Centru

Zap. št.	Vrsta objave	Vsebina
1	Sporočilo za javnost	Aktivacija državnega načrta ZIR
2	Obvestilo	Ukinitev organiziranega varstva otrok (Vrtec Mežica, Vrtec Mali koraki, OŠ Mežica)
3	Sporočilo za javnost	Oskrba obolelih oseb
4	Sporočilo za javnost	Prepoved kurjenja v naravnem okolju
5	Obvestilo	Lastna izdelava zaščitnih pralnih mask – šivanje zaščitnih mask
6	Obvestilo	Prošnja za donacijo blaga za šivanje zaščitnih mask
7	Obvestilo	Ponovno opozorilo o veliki požarni ogroženosti naravnega okolja
8	Obvestilo	Odlok o začasni prepovedi prodaje blaga in storitev – izvajanje dimnikarskih storitev
9	Obvestilo	Informacije prebivalcem Občine Mežica: Epidemija širitve covid-19 – pomembne kontaktne številke
10	Obvestilo	Prepovedi gibanja in zadrževanja na zaprtem javnem kraju, kjer se izvajajo storitve iz 3. člena Odloka
11	Obvestilo	Odredba o obvezni uporabi zaščitne opreme in izvajanja ukrepov za preprečitev širjenja epidemije covid-19
12	Obvestilo	Upoštevanje navodil ob vstopu v trgovine TUŠ market Mežica in Mercator market Mežica
13	Obvestilo	Prilagojeni nekateri postopki izplačil pokojnin – Pošta Slovenije
14	Obvestilo	Odlok o začasni splošni prepovedi gibanja in zbiranja ljudi na javnih mestih in površinah v Republiki Sloveniji ter prepovedi gibanja izven občin
15	Obvestilo	Odlok o obveznem razkuževanju v večstanovanjskih stavbah
16	Sporočilo za javnost	Potrjen prvi primer okužbe s covidom-19 v Občini Mežica
17	Obvestilo	Kako naj poteka samoizolacija?
18	Obvestilo	Navodila za čiščenje in ravnanje z odpadki pri okuženih v domači oskrbi in navodila za pripravo razkužila
19	Obvestilo	Zahvala donatorjem blaga za šivanje zaščitnih mask
20	Obvestilo	Objava sporočila za potnike na mejnih prehodih in vstopnih točkah
21	Obvestilo	Objava kontaktne številke policije za vprašanja glede omejitve gibanja, izvajanja ukrepov itn.
22	Obvestilo	Ponovno obvestilo: Prepoved kurjenja v naravnem okolju zaradi razglašene velike požarne ogroženosti na območju celotne države
23	Obvestilo	Navodilo za potnike na mejnih prehodih in vstopnih točkah
24	Obvestilo	Sporočilo občanom glede kontaktne številke policije za vprašanja glede omejitve gibanja, izvajanja ukrepov itn.
25	Obvestilo	Ponovno opozorilo občanom: Razglasitev velike požarne ogroženosti v naravnem okolju
26	Obvestilo	Psihosocialna pomoč za prebivalstvo
27	Obvestilo	Zahvala prostovoljcem in prostovoljkam (krojenje, šivanje in razdeljevanje zaščitnih pralnih mask)
28	Obvestilo	Zahvala prostovoljcem in donatorjem, ki so omogočili nakup hrane, donatorjem, ki so prispevali živila – razdeljevanje paketov humanitarne pomoči OORK Mežica
29	Obvestilo	Ponovna objava obvestila, razglas: Velika požarna ogroženost v naravnem okolju
30	Obvestilo	Prenehanje velike požarne ogroženosti v naravnem okolju
31	Obvestilo	Preklic Odredbe o zaprtju planinskih poti
32	Obvestilo	Preklic sklepa o aktivaciji državnega načrta ZRP ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljivih boleznih pri ljudeh in aktivaciji sil za ZIR v Občini Mežica

Preglednica 2: Sporočila in obvestila za javnost (vir: N. Donau)

Table 2: Press releases issued to the public (Source: N. Donau).

za usposabljanje, delo in varstvo Črna na Koroškem donirali 50 pralnih zaščitnih mask in 200 rokavic.

vzpostavljen tudi s poveljnikom Civilne zaščite RS, direktorjem Občinske uprave Mestne občine Velenje in poveljnikoma OŠCZ Dravograd ter Mislinja.

Sodelovanje s sosednjimi občinami, čezmejno sodelovanje

Pomembno je sodelovanje in usklajevanje z OŠCZ sosednjih občin (Črna na Koroškem, Prevalje, Ravne na Koroškem). Ker Občina Mežica meji na Bleiburg/Pliberk v sosednji Republiki Avstriji, smo poleg poveljnikov OŠCZ sosednjih slovenskih občin vzpostavili stik tudi z županom te občine. Vsem naštetim bi lahko pomagali, vendar so pomoč hvaležno odklonili. Kontakt je bil

Logistika

Službe za podporo med širjenjem epidemije covid-19 nismo vključevali. Član OŠCZ je vodil dnevnik dejavnosti – kronološki pregled dejavnosti in sporočal podatke za dnevni poročili uslužbenki Občine Mežica, ki je vnesla podatke v obrazca in ju poslala po elektronski pošti na URSZR, izpostavo Slovenj Gradec. Član OŠCZ Mežica je prav tako vodil razvid števila opravljenih ur.

Izvajanje prevozov in razdeljevanje paketov s humanitarno pomočjo

Ker OŠCZ Mežica nima svojega vozila, je izvajanje prevozov k zdravniku izvajalo podjetje Kamot sistem d. o. o., prevoze paketov s humanitarno pomočjo OORK Mežica pa PGD Mežica. Razdeljevanje paketov s humanitarno pomočjo sta izvajali prostovoljki OORK Mežica in Župnijska Karitas Mežica, in sicer ob pomoči pripadnikov mežiške civilne zaščite in PGD Mežica.

Prejemnika priznanja za požrtvovalnost v boju proti covidu-19

Delo, ki ga je OŠCZ Mežica opravil v prvem valu širitve covid-19, ni ostalo neopaženo. Poveljnik OŠCZ Mežica Igor Pšeničnik in član OŠCZ Mežica Nenad Donau sta prejela priznanji, in sicer spominski znak za požrtvovalnost v boju proti koronavirusu. Na sliki 3 sta prejemnika tega priznanja.

Slika 3: Prejemnika priznanja spominski znak za požrtvovalnost v boju proti covidu-19 Igor Pšeničnik in Nenad Donau (foto: J. Lešnik)

Figure 3: The recipients of a commemorative badge for selflessness in the fight against Covid-19: Igor Pšeničnik and Nenad Donau (Photo: J. Lešnik)

Sklepne misli

OŠCZ Mežica je po koncu prvega vala širjenja epidemije koronavirusa opravil temeljito analizo stanja in ukrepanja. Ugotovljene so bile prednosti in pomanjkljivosti pri ukrepanju.

OŠCZ Mežica je že v prvih dneh po razglasitvi epidemije začel zbirati zaščitno opremo. Zanašali smo se

predvsem na iznajdljivost in nismo čakali na dobave iz blagovnih rezerv. Prizadevali smo si pridobiti čim več kosov zaščitno-varovalne opreme, bili smo proaktivni, delovali smo samozaščitno.

Pri izvajanju dejavnosti smo upoštevali načela in zakonitosti previdnosti, prednosti, postopnosti pri uporabi sil in sredstev, obveznega izvajanja odločitev, javnosti in brezplačne pomoči.

Sistem ZiR, ki smo ga v začetku leta 2012 vzpostavili v Občini Mežica, nenehno izpopolnjujemo in dopolnjujemo. Obremenitev posameznih struktur je smiselna le v obsegu, kot to zahtevajo potrebe. Uporabljeno je bilo načelo postopnosti, saj je bil izveden delni sklic OŠCZ Mežica (poveljnik, namestnik poveljnika, člani štaba).

Struktura OŠCZ Mežica je primerna. Poveljnik, namestnik, svetovalec za ZiR in člani štaba imajo dolgoletne praktične izkušnje s področja varnosti, poznavanja delovanja in organizacije sistema ZRP, imajo opravljena usposabljanja s področja ZiR, nujne organizacijske sposobnosti ter strokovno poznajo področje dela, ki ga pokrivajo. Pomembno je kontinuirano delo OŠCZ, to pomeni, da OŠCZ dela »dolgoročno«, in ni povezan z vsakokratnim mandatom med enimi ali drugimi lokalnimi volitvami. Za pravilno se je pokazala odločitev, da se v strukturo OŠCZ Mežica ne vključujejo člani in pripadniki intervencijskih služb širšega pomena, saj so ob masovnih nesrečah oziroma epidemijah pa tudi ob drugih naravnih nesrečah ter nesrečah večjega obsega že aktivirani v službah, v katerih so redno zaposleni in pri operativnem delu OŠCZ ne morejo sodelovati.

Glede na dinamiko in obseg širjenja epidemije covid-19 v prvem valu epidemije nismo vzpostavili 24-urnih dežurstev OŠCZ Mežica. Delovali smo glede na potrebe na terenu.

Vodenje se je izvajalo po linijsko-štabni organizacijski strukturi. Člane OŠCZ Mežica, pripadnike enot in služb, poverjenike in prostovoljce smo vključevali postopoma. Gasilci PGD Mežica so bili na operativni ravni v pripravljenosti za delovanje v svoji osnovni dejavnosti (gašenje požarov idr.). Skladno s smernicami iz Aktiviranja osrednjih in drugih gasilskih enot ob intervencijah širšega pomena v času razglašene epidemije COVID-19 (URSZR, 2020), usmeritvami poveljstva Gasilske zveze Slovenije in glede na vrsto dejavnosti, ki smo jih izvajali, jih OŠCZ Mežica v operativno delovanje ni vključil. Za zaščitna sredstva gasilcev je bilo precej dobro poskrbljeno (zaščitne maske za enkratno uporabo, manjše število mask FFP3, razkužilo Ekocid, zaščitni kombinezoni Tyvek® DuPont). Zagotovitev in uporaba zaščitne opreme sta bili nujni, saj gasilci pri intervencijah na kraju nesreče ne morejo ohranjati varne razdalje in preprečevati stikov z morebitno okuženimi s covidom-19.

Obveščanje javnosti je bilo pravočasno, ažurno in primerno. Uporabljeni so bili različni komunikacijski kanali, in sicer spletna stran Občine Mežica, Koroški radio, regionalna TV-postaja ter oglasne deske. Realni doseg teh komunikacijskih kanalov do ciljne populacije (prebivalci Občine Mežica) bomo preverili in na podlagi tega poiskali najustreznejši kanal za pošiljanje sporočil prebivalcem. V povezavi s tem je treba opozoriti tudi na pomembno vlogo poverjenikov oziroma namestnikov poverjenikov civilne zaščite.

Nujna je integracija oziroma centralizacija informacij o enotah, dokumentih, prilogah in materialno-tehničnih sredstvih.

Prav tako je treba redno vzdrževati in izpopolnjevati geografski informacijski sistem, ki smo ga uvedli za potrebe delovanja sil za ZIR Občine Mežica. Z njim smo izboljšali učinkovitost upravljanja, pridobili smo celovit pregled nad stanjem infrastrukture na terenu in materialno-tehničnimi sredstvi. Geografski informacijski sistem je omogočal podporo OŠCZ Mežica pri sprejemanju boljših odločitev ob intervencijah ob naravnih in drugih nesrečah.

V analizi ukrepanja in dejavnosti smo ugotovili prednosti in pomanjkljivosti:

Prednosti:

- za sile za zaščito in reševanje smo vzpostavili svoj geografski informacijski sistem (GIS) s prostorskimi podatki, opisnimi (atributnimi) podatki in metapodatki. Ustvarili smo informacijske sloje z vektorskimi podatki (točke, linije, poligoni) in bazo podatkov s pripadajočimi atributnimi podatki;
- poveljniki OŠCZ sosednjih občin (Črna na Koroškem, Prevalje, Ravne na Koroškem) so si izmenjevali izkušnje, primere dobre prakse ter si medsebojno

pomagali;

- zaradi racionalnega upravljanja človeških virov oziroma ker nismo vedeli, v kakšnem obsegu, kako dolgo in s kakšno močjo se bo covid-19 širil, smo ukrepali skladno z načelom postopnosti (izvedli smo delni sklic OŠCZ). Pripravljeni smo bili na menjavo kadra, ker je bilo mogoče, da se kdo od članov OŠCZ okuži s koronavirusom oziroma zbolji.

Pomanjkljivosti:

- pomanjkanje materialno-tehničnih sredstev, zaščitnih sredstev, osebne varovalne opreme, pomanjkanje opreme pripadnikov CZ (delovna obleka, čevlji, kape itn.);
- nekateri zaselki na območju Občine Mežica (Lom, Plat, Podkraj pri Mežici, Onkraj Meže) nimajo poverjenikov in namestnikov poverjenikov. Podobno velja za nekatera podjetja v Občini Mežica. OŠCZ Mežica je že leta 2013 pozval nekatere družbe, da imenujejo poverjenike in namestnike poverjenikov civilne zaščite, vendar določenih družb to ni zanimalo. Z nekaterimi družbami in podjetji, ki so prepoznali vlogo in pomen poverjenika oziroma namestnika poverjenika, OŠCZ dobro sodeluje. Eno izmed podjetij je OŠCZ Mežica doniralo stojalo za postavitve antene za sistem zvez ZA-RE;
- službo za prvo medicinsko pomoč je treba kadrovsko okrepiti;
- nadzor nad osebami v samoizolaciji ni bil opredeljen (kdo nadzira, kako in kako pogosto);
- nadzora nad izvajanjem spoštovanja ukrepov za preprečitev širjenja epidemije pristojne inšpeksijske službe in policija niso dovolj dobro opravljale.

Nujna je sprememba načina razmišljanja glede nujnosti in pomembnosti sistema ZIR. Ob širjenju epidemije covid-19 smo v prvem valu imeli veliko sreče, na kar pa se ob naslednjih naravnih in drugih nesrečah ne gre zanašati.

Viri in literatura

1. Mesec, B., Rode, N., 2009. Študija primera, Študijsko gradivo, Fakulteta za socialno delo.
2. URSZR, 2020. Aktiviranje osrednjih in drugih gasilskih enot ob intervencijah širšega pomena v času razglašene epidemije COVID-19 – Smernica, št. 8451-4/2020-5 – DGZR. http://www.gorisnica.eu/sl/images/novice/dokmuneti/koronavirus/AKTIVNOSTI_KORONAVIRUS_dopis_6_4_2020.pdf.
3. Vlada Republike Slovenije, 2016. Državni načrt Zaščite in reševanja ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh, Verzija 1.0, št. 84200-1/2016/5. http://www.pgd-ptuj.si/wp-content/uploads/2020/03/epidemija_pandemija.pdf.
4. ZVNDN, 2006. Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami – uradno prečiščeno besedilo. <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO364&d-49685-p=2>.
5. ZNB, 2006. Zakon o nalezljivih boleznih – uradno prečiščeno besedilo. <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO433>.